

บทที่ 6

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “วาทกรรม “ครอบครัว” ของบุคคลสาธารณะ: ศึกษากรณี ครอบครัวดารา” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ที่มุ่งสนใจวิเคราะห์ตัวสาร (textual analysis) เพื่อศึกษาการประกอบสร้างความหมายของคำว่า “ครอบครัว” ของบุคคลสาธารณะ ซึ่งเป็นเรื่องของสถาบันครอบครัวที่เป็นมิติส่วนตัว (private) กับบุคคลที่มีสถานะทางสังคมเป็นบุคคลสาธารณะ (public) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว ทฤษฎีว่าด้วยการสื่อสารกับการประกอบสร้างความหมาย และแนวคิดเกี่ยวกับบุคคลที่มีชื่อเสียง (celebrity) และความเป็นดารา (star) มาประกอบการศึกษา เพื่อศึกษาถึงวิธีการสื่อสารเพื่อประกอบสร้าง (construct) นิยาม “ครอบครัว” ของดาราเพื่อทราบถึงวิธีการที่ดาราใช้ในการสร้างความชอบธรรมของ “ครอบครัว” ที่ตนเองประกอบสร้างขึ้น และศึกษาถึงกฎเกณฑ์ (code) ที่เป็นข้อบังคับในการประกอบสร้างความหมายของ “ครอบครัว” ดังกล่าว

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอข้อสรุปและการอภิปรายผลการศึกษาครั้งนี้ โดยจะนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. นิยาม “ครอบครัว” จากทัศนะของดารา ในส่วนของนิยาม “ครอบครัว” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยการเปรียบเทียบกับนิยาม “ครอบครัว” ที่เป็นบรรทัดฐานของสังคม (norm) โดยแบ่งเป็นนิยามเชิงชีววิทยา นิยามเชิงเศรษฐกิจ นิยามเชิงกฎหมาย นิยามเชิงสังคมวิทยา และนิยามเชิงจิตวิทยา และในส่วนของหน้าที่ (function) ครอบครัวนั้นได้ศึกษาถึงวิธีการประกอบสร้าง (construct) ของ “ครอบครัว” ทั้ง 9 ประการว่า ดาราได้มีการประกอบสร้างหน้าที่ทั้ง 9 ประการนี้อย่างไร และศึกษาถึงการประกอบสร้างประเภท/สมาชิก/โครงสร้าง (structure) ของ “ครอบครัว” ว่าดารามีการประกอบสร้างประเภท/สมาชิกในครอบครัวให้มีลักษณะเป็นอย่างไร

2. กลยุทธ์การสร้างวาทกรรม “ครอบครัว” ของดารา ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงกลยุทธ์การสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” ของดาราว่า มีวิธีการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” ผ่านสื่อมวลชนอย่างไร และมีกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างความชอบธรรมในการรักษาอำนาจและสร้างความจริง (truth) ให้กับเรื่องดังกล่าวอย่างไรบ้าง และใช้ช่องทางใดบ้างเพื่อแพร่กระจาย (distribution) เรื่องครอบครัวให้กับสังคมรับรู้ จนนำไปสู่การสถาปนาให้เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องจริง และมีกฎเกณฑ์ (code) อะไรในการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” ผู้สาธารณะ และวาทกรรมครอบครัวเหล่านี้สร้างหรือผลิตซ้ำมายาคติ (myth) หรืออุดมการณ์ (ideology) อะไรให้กับสังคมบ้าง

สรุปผลการศึกษา

ในส่วนของการสรุปผลการวิจัยนี้จะเป็นการตอบคำถามนำการวิจัยที่ว่า 1) ดารา นักแสดง มีวิธีการสื่อสารเพื่อประกอบสร้างนิยามความหมาย และคำจำกัดความของคำว่า “ครอบครัว” อย่างไร และให้ความหมายของคำว่า “ครอบครัว” ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ในมิติของความเป็นส่วนตัวออกสู่โลกสาธารณะอย่างไร และ 2) การประกอบสร้างความหมายเหล่านี้มีกฎเกณฑ์ (code) และมีวิธีการสร้างความชอบธรรมในการประกอบสร้างความหมายของคำว่า “ครอบครัว” ที่ประกอบสร้างขึ้นเหล่านี้ได้อย่างไร

นิยาม “ครอบครัว” จากทัศนะของดารา

ตารางที่ 6.1
แสดงนิยามของ “ครอบครัว”

นิยามจาก บรรทัดฐาน	นิยาม “ครอบครัว เปล่งพานิช”	นิยาม “ครอบครัว วรรณะสิน”	นิยาม “ครอบครัว อำพล-มาช่า”	นิยาม “คูรัก พลอย-โดม”
1. เชิงชีววิทยาครอบครัว คือ กลุ่มคนที่เกี่ยวพันกันทาง สายโลหิต	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน
2. เชิงเศรษฐกิจครอบครัว คือ กลุ่มคนที่ใช้จ่ายร่วมกัน จากเงินงบประมาณ	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน
3. เชิงกฎหมายครอบครัว คือ บุคคลที่มีสายสัมพันธ์กัน ในทางกฎหมาย โดยการ สมรสและมีบุตร	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน	แตกต่างจาก บรรทัดฐาน	มีบางส่วนเหมือน และแตกต่าง เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

นิยามจาก บรรทัดฐาน	นิยาม “ครอบครัว เปล่งพานิช”	นิยาม “ครอบครัว วรรณะสิน”	นิยาม “ครอบครัว อำพล-มาชา”	นิยาม “คู่รัก พลอย-โดม”
4. เชิงสังคมวิทยาครอบครัว คือ รูปแบบของคนสองคน ที่ตกลงกันว่าจะตั้งหน่วย ใหม่ขึ้นในสังคม โดยการ ดำเนินการให้ถูกต้องตาม กฎหมาย ประเพณี	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน และ มีการสร้างบรรทัด ฐาน (norm) เรื่อง วุฒิภาวะ (maturity) ขึ้นมา
5. เชิงจิตวิทยาครอบครัว คือ ตัวแทนของสังคมที่ทำ หน้าที่ในการปลูกฝังความ เชื่อ ค่านิยมและทัศนคติ แก่สมาชิกในครอบครัว	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน

จากตารางสรุปข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าวาทกรรม (discourse) “ครอบครัว” ของดาราสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ถ้าเป็นครอบครัวที่แต่งงานหรือมีการอยู่กินด้วยกันมาอย่างยาวนานหรือระยะหนึ่งอย่างเช่นครอบครัวเปล่งพานิช และครอบครัววรรณะสิน จะมีการประกอบสร้าง นิยาม “ครอบครัว” โดยให้นิยามครบถ้วนในทุกแง่มุม ทั้งในเชิงชีววิทยา เศรษฐกิจ กฎหมาย สังคมวิทยา และจิตวิทยา โดยเฉพาะกับครอบครัวที่มีการแต่งงานกันมาเป็นระยะเวลานานอย่างเช่นครอบครัวเปล่งพานิชนั้น จะมีการประกอบสร้างความหมายที่เน้นนิยามเชิงสังคมวิทยามากกว่าด้านอื่น ๆ เนื่องจากทั้งสองอยู่กินกันมาเป็นระยะเวลานานแล้ว และมีความเป็นผู้ใหญ่ จึงกำหนดความหมายว่าเรื่องครอบครัว คือเรื่องของสังคม ครอบครัวมีผลิตบุคคลากรที่มีคุณภาพให้แก่สังคม ส่วนครอบครัววรรณะสินนั้น จะมีการประกอบสร้างความหมายที่เน้นการนิยามในเชิงจิตวิทยามากกว่าด้านอื่น ๆ เพราะทั้งคู่ยังอยู่ในระยะก่อร่างสร้างครอบครัว จึงยังคงยึดถือในอุดมการณ์เรื่องความรักระหว่างหนุ่มสาวอยู่

2. ถ้าเป็นครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง เช่น อดีตครอบครัวของ มาช้า วัฒนพานิช และ อำพล ลำพูน จะมีการประกอบสร้างนิยามความหมาย “ครอบครัว” โดยให้นิยามเฉพาะในเชิงชีววิทยา เศรษฐกิจ กฎหมาย สังคมวิทยา และจิตวิทยา แต่จะแฝงไปด้วยการสร้างบรรทัดฐานทางสังคมขึ้นมาใหม่ เช่น เรื่องของความพร้อม (maturity) เป็นพื้นฐานของการแต่งงานและสร้างครอบครัว และมีการปฏิเสธ และต่อต้าน (resist) กับวาทกรรมกระแสหลัก โดยเฉพาะวาทกรรมในเชิงกฎหมาย เนื่องจากบุคคลที่เคยผ่านการหย่าร้าง โดยเฉพาะเพศหญิง ต่างไม่เชื่อมั่นในระบบกฎหมาย ไม่เชื่อในเรื่องของพิธีการแต่งงาน หรือการจดทะเบียนสมรส ว่าสิ่งเหล่านี้จะสามารถทำให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้อย่างยาวนาน เรื่องของความรัก ความเข้าใจระหว่างคนสองคน เรื่องของจิตใจต่างหากที่เป็นเครื่องมือที่จะสามารถดำรงรักษาครอบครัวได้อยู่ได้อย่างยาวนาน จากการศึกษาวาทกรรมครอบครัวของครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง เราจะพบว่านิยามครอบครัวในเชิงกฎหมายเป็นนิยามที่ถูกต่อรอง ต่อต้าน และต่อสู้มากที่สุดกว่านิยามกระแสหลักอื่น ๆ ส่วนนิยาม ที่ถูกประกอบสร้างขึ้นและให้ความหมายอย่างชัดเจนมากที่สุด และได้รับการยอมรับและยึดถือมากที่สุดคือนิยามเชิงจิตวิทยา

3. ถ้าเป็นคู่รักที่มีแนวโน้มที่อาจจะแต่งงานกันในอนาคต ซึ่งอยู่ในระยะก่อนสมรส (Pre-marriage stage) อย่างเช่น พลอย เฌอมาลย์ บุญยศักดิ์ และ โดม ปกรณ์ ลัม ต่างพยายามประกอบสร้างนิยาม “ครอบครัว” ให้ครบถ้วนในทุกแง่มุม ทั้งในเชิงชีววิทยา เศรษฐกิจ กฎหมาย สังคมวิทยา และจิตวิทยา แต่จะแฝงไปด้วยการสร้างบรรทัดฐานทางสังคมขึ้นมาใหม่ เช่น เรื่องของความพร้อม ด้านวัยวุฒิ และคุณวุฒิ เป็นพื้นฐานของการแต่งงาน วาทกรรมที่กำหนดความหมายของครอบครัวสำหรับคู่รักที่มีแนวโน้มที่จะแต่งงานในอนาคตคือ “วัยวุฒิ” นอกจากนี้ยังมีการประกอบสร้างวาทกรรมที่ต่อต้าน/ต่อรองความหมายหลักของเรื่องการแต่งงานว่า การแต่งงานไม่ใช่สิ่งสำคัญที่สุดในชีวิต เพราะสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตคือความสุข การแต่งงานไม่ใช่จะนำมาซึ่งความสุขเสมอไป ความรักระหว่างคนสองคนคือสิ่งที่สำคัญและจะนำมาซึ่งความสุข ซึ่งแสดงให้เห็นถึงบรรทัดฐาน ของคู่รักในสังคมไทยว่า ยังคงเชื่อเรื่อง “ครอบครัว” อยู่ แต่ไม่เชื่อเรื่องการ “แต่งงาน” ซึ่งจะเห็นได้ว่า “ครอบครัวที่ผ่านมาหย่าร้าง” และ “คู่รักที่มีแนวโน้มที่จะแต่งงานในอนาคต” ต่างมีวิธีการกล่าวถึง “ครอบครัว” โดยมีการใช้วาทกรรมที่คล้ายคลึงกันมาก โดยเฉพาะกับการต่อรอง/ต่อต้านวาทกรรมกระแสหลักในเชิงกฎหมาย และให้ความสำคัญกับวาทกรรมกระแสหลักในเชิงจิตวิทยา

หน้าที่ “ครอบครัว”

ตารางที่ 6.2
หน้าที่ของ “ครอบครัว”

หน้าที่ตามบรรทัดฐาน (norm) ที่สังคมกำหนด	ครอบครัว เปล่งพานิช	ครอบครัว วรรณะสิน	ครอบครัว อำพล-มาช่า	คู่รัก พลอย-โดม
1. ด้านเศรษฐกิจ	✓	✓	✓	✓
2. การให้สถานภาพ	-	✓	-	-
3. หน้าที่ในการสืบต่อ	-	✓	-	✓
4. หน้าที่ในการอบรมสมาชิก	✓	✓	✓	-
5. หน้าที่ทางชีววิทยา	✓	✓	✓	✓
6. หน้าที่การให้ความรัก	✓	✓	✓	✓
7. หน้าที่การให้ความรู้	✓	✓	✓	-
8. หน้าที่ทางศาสนา	-	-	-	✓
9. หน้าที่ทางสันตนาการ	✓	✓	✓	✓

จากตารางจะเห็นได้ว่าทุกครอบครัวล้วนแต่มีการประกอบสร้าง “หน้าที่ของครอบครัว” ที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมได้กำหนดไว้ และเกือบครบทั้ง 9 ด้าน ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะสังคมได้กำหนดให้ครอบครัวมีหน้าที่ต่าง ๆ ก็เพื่อเป็นแนวทางให้ครอบครัวได้พึงปฏิบัติงานหรือหน้าที่เหล่านี้ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ แก่สมาชิกในครอบครัว และเพื่อให้สมาชิกในครอบครัวอยู่ในสังคมได้ดี เพราะหน้าที่แต่ละอย่างของครอบครัวนั้น สำคัญต่อการอยู่รอด และความเจริญเติบโตของสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างมาก จะเห็นได้ว่าหน้าที่ที่ทุก “ครอบครัวดารา” ประกอบสร้างขึ้นและต้องมีคือ หน้าที่ในการให้ความรัก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ถ้าพูดถึงคำว่า “ครอบครัว” หน้าที่แรกที่ทุกคนคำนึงและให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก คือหน้าที่ในการให้ความรัก และหน้าที่ทางสันตนาการ ซึ่งหน้าที่ก็แตกต่างกันไปในแต่ละครอบครัว เช่นครอบครัวที่อยู่กันมานานอย่างเช่น ครอบครัวเปล่งพานิช และครอบครัววรรณะสิน ได้มีการให้นิยามหน้าที่การให้ความรัก ในแง่มุมของความรักระหว่างสามี-ภรรยา ระหว่างพ่อ-แม่-ลูก

ส่วนครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง เช่น อดีตครอบครัวมาซา-อำพล นั้น เน้นความรักระหว่างพ่อ-แม่-ลูก ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างคนทั้งสองคนคือความรักแบบเพื่อน ส่วนความรักของคู่รักที่มีแนวโน้มที่จะแต่งงาน เช่น คู่รักดาราพลอย-โดม ก็เน้นหน้าที่ความรักในแง่มุมของการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นความรักในแบบฉบับของหนุ่มสาว

จะเห็นได้ว่า ดารามีการสื่อสารเรื่องหน้าที่ โดยมีการกำหนดหน้าที่กระจายเกือบครบทั้ง 9 ด้าน แต่ด้านหลัก ๆ ที่มีการสื่อสารถึง คือ ด้านเศรษฐกิจ หน้าที่ในการอบรมสมาชิก หน้าที่การให้ความรัก หน้าที่การให้ความรู้ และหน้าที่ทางสันตนาการ ด้านที่รองลงไปคือ หน้าที่ทางชีววิทยา ส่วนที่ด้านที่แทบจะไม่ได้กล่าวถึงคือ ด้านการให้สถานภาพ หน้าที่ในการสืบต่อสังคมมนุษย์ และหน้าที่ด้านศาสนา

ในขณะเดียวกันแต่ละครอบครัวของดารา ต่างก็มีวิธีการสื่อสารเพื่อประกอบสร้างความชอบธรรมให้กับหน้าที่ของ “ครอบครัว” แตกต่างกันไป แต่สิ่งที่เหมือนกันสำหรับทุกครอบครัวคือ ทุกครอบครัวใช้การพูดและการแสดงออกต่าง ๆ โดยใช้สื่อมวลชน เช่น การสัมภาษณ์ตามนิตยสารต่าง ๆ รูปถ่ายที่มีอิริยาบถต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งการใช้สรรพนามแทนการเรียกชื่อสมาชิกในครอบครัว เช่น ครอบครัวเปล่งพานิช และครอบครัววรรณะสิน นั้นต่างใช้สรรพนามที่แสดงสถานะของความสามัคคี ภรรยา ซึ่งต่างจากครอบครัวของอำพล มาซา ที่ใช้สรรพนามที่แสดงสถานะของความเป็นพ่อ และแม่ เท่านั้น เพื่อเป็นช่องทางในการสร้างความชอบธรรมให้กับหน้าที่ต่าง ๆ ที่ตนเองประกอบสร้างขึ้น

ในส่วนหัวข้อหน้าที่ “ครอบครัว” ของ “ครอบครัวดารา” สามารถสรุปได้ว่าดาราทุกคู่ทำหน้าที่ 2 ประการต่อสถาบันครอบครัวดังนี้คือ

1. ยืนยันบทบาทหน้าที่หลักต่อสถาบันครอบครัว ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์ครอบครัวแบบอยู่ด้วยกัน หย่าร้าง หรือไม่มีประสบการณ์ชีวิตสมรส จนอาจกล่าวได้ว่า ดาราคือผู้ดำรงอุดมการณ์หลัก/กรอบวิธีคิดหลักเรื่องหน้าที่ครอบครัว
2. วิธีสื่อสารอีกหนึ่งวิธีที่ดารานำมาใช้เพื่อธำรงรักษาอุดมการณ์หลักเรื่องหน้าที่ครอบครัว คือการที่จะไม่พูดอะไรที่แตกต่างออกไปจากบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้ ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์ครอบครัวเป็นอย่างไร จะไม่มีการกล่าวถึงด้านลบ (negative side) จนอาจกล่าวได้ว่า โครงสร้าง/นิยามครอบครัวเป็นอย่างไรไม่สำคัญ แต่ดาราคือผู้ที่ต้องธำรงรักษาอุดมการณ์ด้านหน้าที่ครอบครัวเอาไว้ให้ครบถ้วน

ประเภท และโครงสร้าง/สมาชิก “ครอบครัว” จากทัศนะของดารา

“ครอบครัวดารา” มีการนิยาม “ประเภทครอบครัว” ให้เป็นครอบครัวเดี่ยว โดยมีสมาชิกในครอบครัวประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก เพียงเท่านั้น โดยไม่มีการกล่าวถึงบุคคลอื่น ๆ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย พี่ น้อง ส่วนกลวิธีในการประกอบสร้างประเภทของครอบครัวที่บุคคลสาธารณะเหล่านี้ใช้คือ การใช้ภาพถ่าย และการใช้คำพูดเช่น พ่อ แม่ ลูก ในการกล่าวถึงสมาชิกในครอบครัว หรือ สามี-ภรรยา เป็นต้น เพื่อประกอบสร้างความเป็นครอบครัวเดี่ยวตามที่ตนเองประกอบสร้างขึ้นมา และครอบครัวดาราคือรอยเปลี่ยนของครอบครัวขยายมาสู่ครอบครัวเดี่ยว ในแบบของครอบครัวคนในสังคมเมืองเป็นส่วนใหญ่

บุคคลอื่น ๆ เช่น พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย จะถูกนำมากล่าวถึงในกรณีที่ครอบครัวเกิดการหย่าร้างอย่างเช่น มาชา วัฒนพานิช และอำพล ลำพูน เนื่องจากทั้งคู่ต้องการแหล่งพักพิงจิตใจ และการปลอบใจ จึงกลับไปหาครอบครัว เพราะทั้งคู่เชื่อว่า ครอบครัวเป็นแหล่งพักพิงจิตใจ และครอบครัวเป็นที่ที่ปลอดภัยมากที่สุด ส่วนครอบครัววรรณะสินนั้นประกอบสร้างครอบครัวที่เป็นครอบครัวขยายในบางโอกาส ซึ่งจะพบความเป็นครอบครัวขยายในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเกิด งานคอนเสิร์ต หรืองานแถลงข่าวเปิดตัวอัลบั้มใหม่ เป็นต้น และนิยามให้ครอบครัวขยาย มีหน้าที่เป็นครอบครัวที่คอยสนับสนุน (support) ครอบครัวเดี่ยวของตนเอง ครอบครัวเดิมมีหน้าที่ในการช่วยอบรมเลี้ยงดูหลาน ๆ และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตคู่ให้ดำรงอยู่ได้อย่างยาวนาน และกลวิธีที่นำมาใช้เพื่อประกอบสร้างประเภทของครอบครัวที่บุคคลสาธารณะเหล่านี้ใช้คือ การใช้ภาพถ่าย และการใช้คำพูดเช่น พ่อ แม่ ลูก ในการกล่าวถึงสมาชิกในครอบครัว หรือ สามี-ภรรยา เป็นต้น เพื่อประกอบสร้างความเป็นครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายตามที่ตนเองประกอบสร้างขึ้นมา

จะเห็นได้ว่าโครงสร้างสมาชิกใน “ครอบครัว” ของ “ครอบครัวดารา” ถูกประกอบสร้างให้มีสมาชิกในครอบครัวที่มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว และเป็นครอบครัวเดี่ยวถึงครอบครัวขยาย

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า ดาราคือรอยเปลี่ยนผ่านของค่านิยมแบบครอบครัวขยายสู่ครอบครัวเดี่ยว ที่กล่าวเช่นนี้ก็เนื่องจากว่า ดาราเป็นครอบครัวคนทำงาน ที่ต้องมีการทำงานที่แข่งขันกับเวลา ประกอบกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่แปรเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมมาสู่สังคมอุตสาหกรรม จากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง จึงทำให้ระบบแรงงานในครอบครัวจึงไม่มีความจำเป็น ฉะนั้นการแต่งงานจึงไม่จำเป็นที่จะต้องแต่งงานเพื่อเข้าบ้านฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิง สังคมอุตสาหกรรมไม่ต้องการจำนวนแรงงานในครอบครัวที่มากมายเหมือนสังคมเกษตรกรรม ฉะนั้นภาพตัวแทนที่ถูกสร้างผ่านสื่อสาธารณะจึงมักจะเป็นภาพของครอบครัวเดี่ยว ตามอุดมการณ์ชุดสังคมนิยมอุตสาหกรรม

สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นและได้ข้อสรุปว่า นิยาม ประเภทและโครงสร้าง/สมาชิกของครอบครัวเป็นอย่างไรไม่สำคัญ ไม่ว่าครอบครัวจะยังคงดำรงซึ่งความเป็นครอบครัวอยู่ หรือเป็นครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง และได้ชื่อว่าเป็นครอบครัวที่ล่มสลาย หรือมีแนวโน้มของการจะเป็นครอบครัวขึ้นในอนาคต ครอบครัวดาราเหล่านี้ล้วนแล้วแต่สื่อสารที่จะแสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะรักษาไว้ซึ่งหน้าที่หลัก ๆ ของครอบครัว ที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมได้กำหนดไว้แล้วทั้งสิ้น และรูปแบบของการประกอบสร้างนิยามครอบครัว หน้าที่ครอบครัว ประเภท และโครงสร้าง/สมาชิกในครอบครัวของดารานั้น ล้วนแล้วแต่พูดตามวาทกรรมที่สังคม (spoken discourse) ได้กำหนดไว้แล้วทั้งสิ้น โดยดาราอาจไม่ได้พูดสิ่งเหล่านี้ขึ้นมาเอง แต่เป็นการพูดตามที่บรรทัดฐานสังคมกำหนดไว้แล้วทั้งสิ้น ทั้งนี้ก็เพราะว่าดาราเป็นบุคคลสาธารณะที่เป็นที่คาดหวังของคนในสังคม และจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่คนในสังคม โดยเฉพาะกับเรื่อง “ครอบครัว” ซึ่งเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและมีความสำคัญต่อสังคม และเป็นสถาบันที่เก่าแก่สถาบันหนึ่งในสังคมไทย การกล่าวถึงเรื่องเหล่านี้จึงเป็นเรื่องที่ต้องระมัดระวัง และต้องทำให้เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่ดีในสายตาคนอื่น ๆ จึงทำให้ดาราแทบไม่มีโอกาสที่จะพูดเรื่องเหล่านี้ได้ตามที่ตนเองต้องการหรือคิดไว้ ฉะนั้นในการพูดหรือสื่อสารถึงเรื่อง “ครอบครัว” นั้น ดารามักพูดตามที่สังคมกำหนดให้พูด มากกว่าพูดตามที่ตนเองต้องการหรือคิดปฏิบัติไว้

และจากการศึกษาในส่วนนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้ค้นพบว่า “ดาราคือผู้ธำรงรักษาอุดมการณ์หลักและกรอบวิธีคิดหลักเกี่ยวกับครอบครัว” ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของนิยาม หน้าที่ ประเภท ตลอดจนโครงสร้าง/สมาชิกในครอบครัว ให้เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้เกือบทุกประการ หลักฐานที่มายืนยันข้อค้นพบนี้ก็คือ วาทกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับครอบครัวของดาราล้วนแล้วแต่เป็นการสื่อสารที่เป็นไปตามสังคมกำหนดไว้แล้วแทบทั้งสิ้น และอาจกล่าวได้ว่า “ดาราคือกลไกทางสังคมที่สำคัญ ในการสืบทอดรักษามรดกบรรทัดฐานของสถาบันครอบครัว”

บทสรุปกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างความชอบธรรม (legitimization) ต่อสถาบันครอบครัวของบุคคลสาธารณะ

จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากบทสัมภาษณ์และจากเว็บไซต์ของดาราทั้ง 4 คู่ สามารถสรุปกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อประกอบสร้างความชอบธรรม และรักษาอำนาจในการอธิบาย และสร้างความรู้ และความจริง (truth) เกี่ยวกับเรื่อง “ครอบครัว” ของ “ครอบครัวดารา” ได้ 3 ข้อสรุปดังนี้

ครอบครัวที่แต่งงานและมีลูกแล้วและมีการใช้ชีวิตครอบครัวมาเป็นระยะเวลานาน เสมือนเป็นตัวแทนของครอบครัวดาราที่ใช้ชีวิตคู่อยู่ด้วยกัน เช่น ครอบครัวเปล่งพานิช และ ครอบครัววรรณะสิน จะมีวิธีในการสื่อสารและสร้างความชอบธรรมเกี่ยวเรื่อง “ครอบครัว” โดย จำแนกได้ดังนี้

1. ประเด็นในการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” มีดังต่อไปนี้

1.1 ในสถานการณ์ปกติ เรื่องที่จะนำสื่อสารต่อสื่อมวลชน ได้แก่ ประเด็นเรื่องทั่ว ๆ ไปของครอบครัว เช่น สัมพันธภาพภายในครอบครัว หลักในการใช้ชีวิตคู่ กิจกรรมยามว่างในครอบครัว เรื่องเกี่ยวกับลูก หลักในการเลี้ยงลูก การวางแผนอนาคตให้ลูก เป็นต้น

1.2 ในสถานการณ์วิกฤติ ประเด็นที่จะนำมาสื่อสารต่อสื่อมวลชน ได้แก่ ประเด็นเรื่องเตียงหัก/บุคคลที่สาม/นอกใจ สามี/ลูกเป็นเกย์ เป็นต้น

1.3 ประเด็นเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว เนื่องจากดาราคือบุคคลที่อยู่ระหว่างโลกสองส่วน คือ โลกส่วนตัวและโลกสาธารณะ

2. กลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อสร้างความชอบธรรมและเพื่อรักษาอำนาจในการอธิบาย หรือสร้างความรู้ และความจริงให้กับเรื่อง “ครอบครัว” มีดังต่อไปนี้

2.1 การใช้วิธีที่ให้ความหมายกับครอบครัวในเชิงบวก (positive definition) โดยจะไม่กล่าวถึง “ครอบครัว” ในแง่ลบ หรือด้านไม่ดีของครอบครัว (dysfunction) ทุกครั้งที่มีการกล่าวถึง “ครอบครัว” จะหยิบยกประเด็นที่เป็นด้านบวกมาสื่อสารเสมอ เพื่ออ้าวงรักษาไว้สถาบันครอบครัว และความเป็นครอบครัวที่มีความสุข

2.2 การใช้ภาพถ่าย (visualized evidence) รูปถ่ายนับว่าเป็นหลักฐานที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด เพื่อยืนยันในความเป็น “ครอบครัว” การใช้ภาพถ่ายเป็นกลวิธีที่นำมาใช้ทั้งในสถานการณ์ปกติและวิกฤติของ “ครอบครัว” โดยเฉพาะกับกรณีที่มีข่าวลือเกี่ยวกับ “ครอบครัว” จะมีการใช้ภาพถ่ายครอบครัวออกมาปฏิเสธ และสร้างความจริงให้เห็นว่า ครอบครัวยังคงเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์อยู่ ไม่ได้ล่มสลายอย่างที่ข่าว ยังคงอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากันพ่อ แม่ ลูก และคงสถานะของความเป็นสามี-ภรรยาอยู่อย่างต่อเนื่อง

2.3 การใช้วิธีเปรียบเทียบเชิงโครงสร้าง (structural comparison) สำหรับครอบครัวเปล่งพานิช ได้ยกเหตุผล (rationalize) เรื่องงาน (work life) กับเรื่องครอบครัว (family life) มาเปรียบเทียบกัน โดยให้ความสำคัญกับครอบครัวมากกว่าสิ่งอื่นใด ให้ความสำคัญกับครอบครัวว่าเป็นอันดับแรก ส่วนครอบครัววรรณะสิน ได้ยกเหตุผลเรื่องของการใช้ชีวิตในแบบครอบครัวของตนเองเปรียบเทียบกับครอบครัวอื่น โดยให้เหตุผลว่าชีวิตสามี-ภรณยานั้น ควรจะมี

ความเป็นแฟน เป็นเพื่อน และเป็นสามี-ภรรยา เพื่อให้ชีวิตครอบครัวราบรื่น และไม่เกิดความเบื่อหน่ายกัน เพราะความที่อยู่ด้วยกันมานาน และยกเหตุผลในเรื่องของเวลาในการทำงานที่แตกต่างกัน และวิถีชีวิต (lifestyle) แตกต่างกัน ทำให้อาจใช้ชีวิตครอบครัวแบบสามี-ภรรยาที่ไม่สมบูรณ์เท่าใด แต่อย่างน้อยก็ยังความเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ที่มีความเป็นพ่อ-แม่-ลูกไว้อยู่

2.4 การออกมาปฏิเสธข่าวลือด้วยกันทั้งสองฝ่าย ทั้งสามีและภรรยา และการกล่าวซ้ำ (repeat) เพื่อปฏิเสธเรื่องดังกล่าว เป็นการพูดในประเด็น/วาระเดียวกัน แต่ต่างแหล่งข้อมูล (sources) กัน เท่ากับเป็นการเพิ่มน้ำหนักให้กับเรื่องนั้น ๆ ว่าไม่เป็นความจริงแต่อย่างไร การที่ทั้งสองพูดตรงกัน พูดเหมือนกัน เท่ากับเป็นการยืนยันว่าข่าวที่เกิดขึ้นไม่เป็นความจริง พร้อมทั้งสร้างความจริง (truth) ให้กับเรื่องที่ตนเองกล่าวขึ้นมา

2.5 การทำให้เรื่องข่าวลือดังกล่าวกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดา และเป็นกฎทั่วไป (generalization) ที่ทุกคนต้องประสบ และน้ำเสียงที่ใช้ในการปฏิเสธข่าวนั้น จะใช้น้ำเสียงที่แสดงออกถึงความขบขัน เพื่อต้องการสื่อสารว่าข่าวดังกล่าวนั้น เป็นเรื่องที่ไม่เป็นความจริง และไม่มีมูลความจริง

2.6 การใช้วิธีการสื่อสารโดยยกเรื่องความเป็นบุคคลสาธารณะ (public figure) การเป็นบุคคลสาธารณะคือ การเป็นจุดสนใจของคนอื่น เป็นคนมีวิถีชีวิตที่อยู่ในที่สาธารณะ ทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสาธารณะ เป็นเรื่องที่ทำให้ทุกคนให้ความสนใจ โดยเฉพาะกับเรื่อง “ครอบครัว” ที่เป็นเรื่องส่วนตัว ย่อมเป็นเรื่องที่ทุกคนล้วนแต่จับจ้อง และให้ความสนใจ

2.7 การสร้างความไม่ชอบธรรม/การทำลายความชอบธรรม (delegitimize) ให้กับวาทกรรมชุดอื่น ๆ เป็นการให้ความหมายใหม่ (redefine) กับข่าวซุบซิบเกี่ยวกับครอบครัวให้เป็น “ข่าวลือ” (rumour) ซึ่งไม่ใช่เรื่องที่เป็นความจริง โดยใช้น้ำเสียงที่ปนไปด้วยเสียงหัวเราะ ในการกล่าวถึงเรื่องดังกล่าว เพื่อสื่อสารให้ทราบว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่ไม่เป็นความจริง

2.8 การอ้างถึงหลักการ (principle) ในการใช้ชีวิตคู่ เพื่อทำให้เรื่องที่ตนสื่อสารออกมาสู่พื้นที่สาธารณะ กลายเป็นเรื่องที่เป็นความจริง (truth)

ครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง เช่น อดีตครอบครัวของมาซา วัฒนพานิช และ อำพล ลำพูน จะมีวิธีการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” และกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างความชอบธรรมเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดังต่อไปนี้

1. วิธีการสื่อสารเรื่องครอบครัวในสื่อมวลชน ในประเด็นดังต่อไปนี้ ได้แก่

1.1 ประเด็นการหย่าร้าง

1.2 ในสถานการณ์ปกติ ได้แก่ ประเด็นเรื่องลูก

1.3 ในสถานการณ์วิกฤติ ประเด็นเรื่องลูก/ลูกเป็นเกย์/ทำตัวเกเร ประเด็นความรักครั้งใหม่ร้าวฉาน

1.4 ประเด็นการแต่งงานมีครอบครัวใหม่/รักครั้งใหม่

1.5 ประเด็นเรื่องอดีตครอบครัวเมื่อมีคนรักใหม่ โดยวิธีการสื่อสารเพื่อสื่อสารถึงเรื่องดังกล่าว คือการไม่กล่าวถึงเรื่องอดีตคนรักเก่า หรืออดีตสามีเก่า

ในขณะเดียวกัน ผู้วิจัยพบว่าการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” ของดาราที่ผ่านการหย่าร้างนั้น จะมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

(1) หลังจากแยกทางกัน จะสื่อสารว่า การหย่าร้างทำให้สิ้นสุดสถานะสามี-ภรรยา แต่ยังคงเหลือความเป็นเพื่อน และความเป็นพ่อ-แม่-ลูก กันอยู่ ลูกเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด และจะยังคงช่วยเหลือกันในการเลี้ยงดูลูกต่อไป ยังคงติดต่อสื่อสารกันเพื่อปรึกษาหารือกันในการเลี้ยงลูก

(2) เมื่อเวลาผ่านไปสักระยะ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีคนรักใหม่ หรือกำลังจะมีการสร้างครอบครัวใหม่ขึ้น เราจะพบว่าวาทกรรมเกี่ยวกับครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป จากความสัมพันธ์ระหว่างอดีตสามี-ภรรยา ที่มีความเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน กลายเป็นว่า จะไม่มีการกล่าวถึงอดีตสามี-ภรรยา และมีการนิยามสมาชิกในครอบครัวว่าประกอบด้วย พ่อ-ลูก/แม่-ลูก เท่านั้น

2. กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อประกอบสร้างความชอบ เพื่อรักษาอำนาจในการอธิบายเรื่อง “ครอบครัว” และสร้างความรู้ และความจริงให้กับเรื่องดังกล่าว ดังต่อไปนี้คือ

2.1 การใช้วิธีที่ให้ความหมายกับครอบครัวในเชิงบวก (positive definition) โดยจะไม่กล่าวถึง “ครอบครัว” ในแง่ลบ หรือด้านไม่ดีของครอบครัว ทุกครั้งที่มีการกล่าวถึง “ครอบครัว” จะหยิบยกประเด็นที่เป็นด้านบวกมาสื่อสารเสมอ กล่าวได้ว่าเป็นการสื่อสารเรื่องครอบครัวเพียงด้านเดียวเสมอ ถึงแม้จะมีครอบครัวที่แตกสลาย แต่ก็ไม่มีสื่อสารถึงด้านลบของครอบครัว และยังคงดำรงรักษาครอบครัวเอาไว้ โดยเป็นครอบครัวแบบพ่อ-ลูก หรือ แม่-ลูก เท่านั้น

2.2 การใช้ภาพถ่าย (visualized evidence) รูปถ่ายนับว่าเป็นหลักฐานที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด เพื่อยืนยันในความเป็น “ครอบครัวแบบพ่อ-ลูก/แม่-ลูก” และใช้รูปถ่ายเพื่อยืนยันถึงความรักครั้งใหม่ที่ยังคงรักกันดี ไม่ได้ร้าวแต่อย่างใด กลยุทธ์การใช้รูปถ่าย ถูกนำมาใช้ทั้งในสถานการณ์ปกติและวิกฤติของ “ครอบครัว” ซึ่งในกรณีของมาซ่านั้น กลยุทธ์นี้ถูกนำมาใช้เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับประเด็นเรื่องรักครั้งใหม่ ทั้งในการยืนยันถึงความเป็นคู่รัก และปฏิเสธเรื่องร้าว ค่อนข้างมากกว่าประเด็นการสื่อสารเรื่องอื่น ๆ

2.3 การออกมาปฏิเสธข่าว สร้างความจริงให้กับเรื่องที่ปฏิเสธ ว่าไม่เป็นความจริง แต่อย่างไร เช่น ข่าวเรื่องรักร้าว เรื่องลูกชายเป็นเกย์ หรือลูกชายประพฤติดตนเถร การปฏิเสธข่าวดังกล่าว เท่ากับเป็นการยืนยันว่าข่าวที่เกิดขึ้นไม่เป็นความจริง พร้อมทั้งสร้างความจริง และรักษาอำนาจให้กับเรื่องที่ตนเองกล่าวขึ้นมา

2.4 การทำให้เรื่องข่าวดังกล่าวกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดา และเป็นกฎทั่วไปที่ทุกคนต้องประสบ และน้ำเสียงที่ใช้ในการปฏิเสธข่าวนั้น จะใช้น้ำเสียงที่แสดงออกถึงความขบขัน เพื่อต้องการสื่อสารว่าข่าวดังกล่าว นั้น เป็นเรื่องที่ไม่เป็นความจริง และไม่มีมูลความจริง เป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน โดยเฉพาะกับดารา ที่เป็นบุคคลสาธารณะ (public figure)

2.5 การสร้างความไม่ชอบธรรม/การทำลายความชอบธรรม (delegitimize) ให้กับวาทกรรมชุดอื่น ๆ เป็นการให้ความหมายใหม่ (redefine) กับข่าวซุบซิบที่เกิดขึ้นให้เป็นข่าวลือ ซึ่งไม่ใช่เรื่องที่เป็นความจริง โดยใช้น้ำเสียงที่ปนไปด้วยเสียงหัวเราะ ในการกล่าวถึงเรื่องดังกล่าว เพื่อสื่อสารให้ทราบว่าเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่ไม่เป็นความจริง

คู่รักดารา เช่น คู่รัก : พลอย เฌอมาลย์ บุญยศักดิ์ และโดม ปรกรณ์ ลัม จะมีวิธีการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” และกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างความชอบธรรม ดังต่อไปนี้

1. วิธีการสื่อสารเรื่องครอบครัวในสื่อมวลชน ในประเด็นดังต่อไปนี้ ได้แก่

- 1.1 ประเด็นความรัก
- 1.2 ประเด็นรักร้าว/บุคคลที่สาม
- 1.3 ประเด็นเรื่องการแต่งงาน

2. กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อประกอบสร้างความชอบ เพื่อรักษาอำนาจในการอธิบายเรื่อง “คู่รัก” และสร้างความรู้ และความจริงให้กับเรื่องดังกล่าว มีดังต่อไปนี้คือ

2.1 การใช้ภาพถ่าย (visualized evidence) รูปถ่ายนับว่าเป็นหลักฐานที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด เพื่อยืนยันในความเป็น “คู่รัก” เพื่อยืนยันถึงสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างกัน เพื่อสร้างความจริงและรักษาอำนาจในการกล่าวถึงการเป็น “คู่รัก” ทั้งในเหตุการณ์ที่เป็นปกติและช่วงที่ข่าวซุบซิบ

2.2 การออกมาปฏิเสธข่าวลือด้วยกันทั้งสองฝ่าย ทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง และการกล่าวซ้ำ (repeat) เพื่อปฏิเสธเรื่องดังกล่าว เป็นการพูดในประเด็น/วาระเดียวกัน แต่ต่างแหล่ง (sources) กัน เท่ากับเป็นการเพิ่มน้ำหนักให้กับเรื่องนั้น ๆ ว่าไม่เป็นความจริงแต่อย่างไร การที่ทั้งสองพูดตรงกัน พูดเหมือนกัน เท่ากับเป็นการยืนยันว่าข่าวที่เกิดขึ้นไม่เป็นความจริง พร้อมทั้งสร้างความจริง (truth) ให้กับเรื่องที่ตนเองกล่าวขึ้นมา

2.3 การสร้างความไม่ชอบธรรม/การทำลายความชอบธรรม (delegitimize) ให้กับวาทกรรมชุดอื่น ๆ เป็นการให้ความหมายใหม่ (redefine) กับข่าวซุบซิบเกี่ยวกับเรื่องรักร้าง/นอกใจ/บุคคลที่สาม ให้เป็น “ข่าวลือ” ซึ่งไม่ใช่เรื่องที่เป็นความจริง โดยใช้น้ำเสียงที่ปนไปด้วยเสียงหัวเราะ ในการกล่าวถึงเรื่องดังกล่าว เพื่อสื่อสารให้ทราบว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ไม่เป็นความจริง และทำให้เรื่องข่าวลือเป็นเรื่องในแง่ลบ

2.4 การทำให้เรื่องข่าวดังกล่าวกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดา และเป็นกฎทั่วไปที่ทุกคนต้องประสบ และน้ำเสียงที่ใช้ในการปฏิเสธข่าวนั้น จะใช้น้ำเสียงที่แสดงออกถึงความขบขัน เพื่อต้องการสื่อสารว่าข่าวดังกล่าวเป็น เรื่องที่ไม่เป็นความจริง และไม่มีมูลความจริง

2.5 ใช้วิธีการสื่อสารโดยยกเรื่องความเป็นบุคคลสาธารณะ (public figure) การเป็นบุคคลสาธารณะคือ การเป็นจุดสนใจของคนอื่น เป็นคนมีวิถีชีวิตที่อยู่ในที่สาธารณะ ทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสาธารณะ เป็นเรื่องที่ทุกคนให้ความสนใจ โดยเฉพาะกับเรื่อง “ความรัก” ที่เป็นเรื่องส่วนตัว ย่อมเป็นเรื่องที่ทุกคนล้วนแต่จับจ้อง และให้ความสนใจ

2.6 การยกเหตุผล (rationalization) ในเรื่องของการแต่งงานว่าต้องเกิดจากความพร้อมทั้งในด้านวัยวุฒิ และวุฒิภาวะ (maturity) และเกิดจากความต้องการของคนสองคนเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นครอบครัวที่มีความเป็นครอบครัวสมบูรณ์แบบ หรือเป็นครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง หรือเป็นคู่รัก ดาราจะมีกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างความชอบธรรม และรักษาอำนาจในการอธิบายเรื่องดังกล่าว เพื่อสร้างความจริงให้กับเรื่องดังกล่าว เหมือนกัน ดังนี้ 1) การใช้วิธีที่ให้ความหมายกับครอบครัวในเชิงบวก (positive definition) โดยจะไม่กล่าวถึง “ครอบครัว” ในแง่ลบ หรือด้านไม่ดีของครอบครัวทุกครั้งที่มีการกล่าวถึง “ครอบครัว” จะหยิบยกประเด็นที่เป็นด้านบวกมาสื่อสารเสมอ 2) การใช้ภาพถ่าย (visualized evidence) เป็นประจักษ์พยาน รูปถ่ายนับว่าเป็นหลักฐานที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด เพื่อยืนยันในความเป็น “ครอบครัว” รูปถ่ายเป็นกลยุทธ์ที่ถูกนำมาใช้มากที่สุด ทั้งในกรณีที่ต้องการสื่อสารว่าครอบครัวมีความสุขดี และกรณีที่เกิดข้อพิพาทเกี่ยวกับครอบครัว 3) การใช้กลวิธีเปรียบเทียบเชิงโครงสร้าง (structural comparison) โดยแต่ละครอบครัวจะมีการให้เหตุผล (rationalize) แตกต่างกันไป 4) การออกมาปฏิเสธข่าวด้วยกันทั้งสองฝ่าย ทั้งสามีและภรรยา หรือฝ่ายชายและฝ่ายหญิง การกล่าวซ้ำ (repeat) เพื่อปฏิเสธเรื่องดังกล่าว เป็นการพูดในประเด็น/วาระเดียวกัน แต่ต่างแหล่งข้อมูล (sources) กัน 5) การทำให้ข่าวดังกล่าวกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดา และเป็นกฎทั่วไป (generalization) ที่ทุกคนต้องประสบ และน้ำเสียงที่ใช้ในการปฏิเสธข่าวลือนั้น จะใช้น้ำเสียงที่

แสดงออกถึงความขบขัน 6) การใช้วิธีการสื่อสารโดยยกเรื่องความเป็นบุคคลสาธารณะ (public figure) โดยเป็นการทำให้ครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัว (private family life) และ 7) การสร้างความไม่ชอบธรรม/การทำลายความชอบธรรม (delegitimize) ให้กับวาทกรรมชุดอื่น ๆ เป็นการให้ความหมายใหม่ (redefine) กับข่าวซุบซิบเกี่ยวกับครอบครัวให้เป็นข่าวลือ (rumour)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างความชอบธรรมเรื่อง “ครอบครัว” ดังสรุปได้เป็นแผนภาพดังนี้

แผนภาพที่ 6.1

สรุปกลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับวิธีการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว”

ช่องทางที่ใช้ในการแพร่กระจาย (distribution) ความหมายของ “ครอบครัว”

งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าช่องทาง (channel) ที่บุคคลสาธารณะใช้ในการแพร่กระจาย (distribute) ความหมายของ “ครอบครัว” เพื่อทำให้วาทกรรมต่าง ๆ ที่ดาราผลิตขึ้น เป็นที่รับรู้กันเป็นวงกว้างในสังคม และทำให้วาทกรรมเหล่านั้นเป็นจริง คือการใช้สื่อมวลชนแบบที่เป็นสื่อสาธารณะ (public media) เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งสื่อเหล่านี้คุณสมบัติในการแพร่กระจายข่าวสารไปสู่ผู้รับสาร ซึ่งก็คือคนในสังคมได้อย่างรวดเร็ว และเป็นวงกว้าง ซึ่งการใช้สื่อเหล่านี้ ย่อมจะทำให้วาทกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลสาธารณะหรือดารา เป็นที่รับรู้กันเป็นวงกว้าง และสถาปนาให้วาทกรรม “ครอบครัว” ที่ดาราผลิตขึ้น ให้กลายเป็นความจริงขึ้นมา

จากกรณีดังกล่าวนี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าดารามีอำนาจ (power) ในการใช้สื่อ และควบคุมช่องทางการเผยแพร่สาร การใช้สื่อสาธารณะเป็นเครื่องมือในการประกอบสร้าง ย่อมแสดงให้เห็นว่า ดารายอมรับว่าเรื่อง “ครอบครัว” ไม่ใช่เรื่องที่อยู่ในมิติของความเป็นส่วนตัว (private) และต้องมีบางส่วนที่คาบเกี่ยวกับความเป็นสาธารณะ (public) เพราะเมื่อใดก็ตามที่เรื่องส่วนตัวถูกพูดโดยผ่านสื่อที่เป็นสื่อมวลชนแล้ว ก็เท่ากับว่าเรื่องนั้นกลายเป็นเรื่องสาธารณะไปโดยปริยาย และกับสิ่งที่ดารากล่าวมานั้น นอกจากสื่อสาธารณะจะทำให้มีการรับรู้กันเป็นวงกว้างแล้ว ยังเป็นการตอกย้ำมายาคติต่าง ๆ เช่น มายาคติเรื่องการแต่งงาน และอุดมการณ์ต่าง ๆ เช่น อุดมการณ์ความรัก อุดมการณ์เหย้าเรือน อุดมการณ์ความเป็นแม่ที่ดาราประกอบสร้างขึ้นให้กับสังคมอีกด้วย

นอกจากนี้แล้ว ช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ จะถูกนำมาใช้อย่างมากในช่วงเหตุการณ์วิกฤติของ “ครอบครัว” เพื่อเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงความเป็น “ครอบครัว” และสร้างความชอบธรรมให้กับนิยาม หน้าที่ และประเภทของ “ครอบครัว” ที่ตนเองได้ประกอบสร้างขึ้น และยืนยันในความเป็น “สถาบันครอบครัว” ของตนเอง ให้ยังคงดำรงอยู่ต่อไปในสังคม

กฎเกณฑ์ในการสื่อสารถึงเรื่อง “ครอบครัว” ของบุคคลสาธารณะ

งานวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่ากฎเกณฑ์ในการกล่าวถึงเรื่อง “ครอบครัว” ของ “ดารา” มีดังนี้

1. เรื่องที่สามารถสื่อสารได้คือ เรื่องนิยาม หน้าที่ โครงสร้าง/ประเภทสมาชิก “ครอบครัว” เพื่อดำรงไว้ซึ่งภาพบวก (positive) ของสถาบันครอบครัว โดยจะกล่าวถึงสิ่งเหล่านี้ตามที่บรรทัดฐานสังคมกำหนดไว้ เป็นการพูดตามหลักที่สังคมกำหนดมาให้แล้ว

2. เรื่องที่สามารถสื่อสารได้ในระดับหนึ่ง คือ เรื่องการปฏิเสธข่าวลือเกี่ยวกับ “ครอบครัว” เรื่องปัญหาหนี้กับพัน เป็นต้น

3. เรื่องที่ไม่สามารถสื่อสารได้เลย คือ เรื่องที่เป็นเรื่องส่วนตัว เช่น ปัญหาภายในครอบครัวที่เป็นเรื่องละเอียดอ่อนมาก ๆ เรื่องเพศ และเรื่องที่ผิดต่อศีลธรรม ประเพณี ตลอดจนสาเหตุของการหย่าร้าง และเรื่องการหย่าร้าง

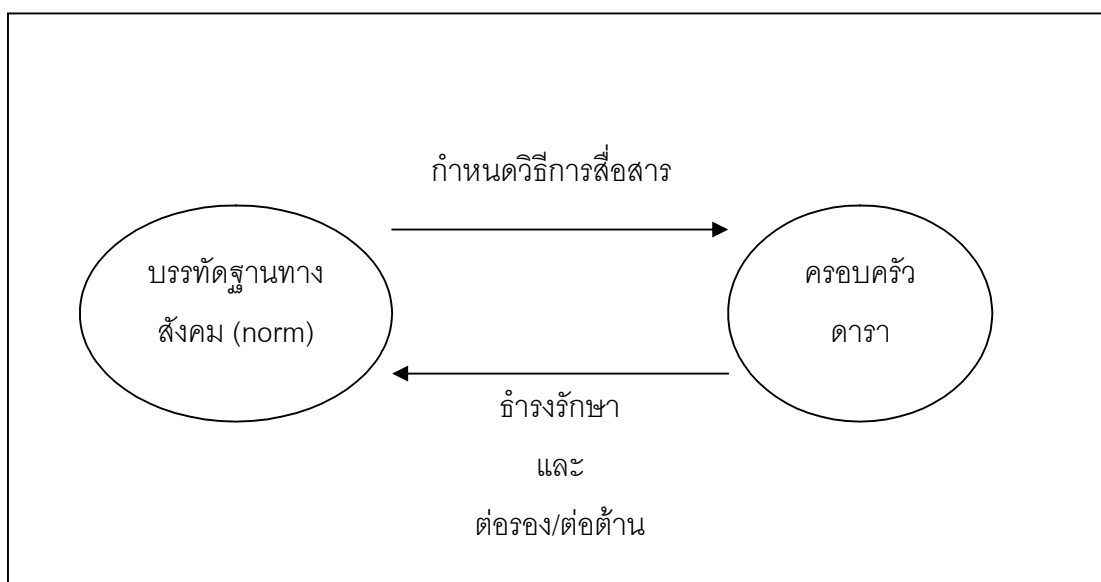
อาจกล่าวได้ว่าดารานั้นมีกฎเกณฑ์ในการกล่าวถึงครอบครัว ให้เป็นไปตามที่สังคมและบรรทัดฐานสังคมกำหนด ดารามีแนวโน้มจะพูดตามที่สังคมกำหนดไว้แล้วทั้งสิ้น แม้แต่กับเรื่อง “ครอบครัว” ที่เป็นเรื่องส่วนตัวดารายังไม่สามารถพูดเองได้เต็มที่

อภิปรายผล

ความสัมพันธ์ระหว่างดารากับบรรทัดฐานสังคม (norm) เรื่อง “ครอบครัว”

แผนภาพที่ 6.2

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างดารากับบรรทัดฐานสังคมเรื่อง “ครอบครัว”

งานวิจัยชิ้นนี้ได้เปิดเผยให้เห็นว่าบรรทัดฐานทางสังคม (norm) เป็นตัวกำหนดให้ดาราสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” ให้เป็นไปตามค่านิยมหลักที่สังคมกำหนดเอาไว้ และในเวลาเดียวกันดาราก็เป็นกลไกในการธำรงรักษามบรรทัดฐานความเป็น “ครอบครัว” เอาไว้ บรรทัดฐานทางสังคมเรื่อง “ครอบครัว” คืออุดมคติที่ครอบครัวควรจะเป็น และในขณะเดียวกันดาราก็เป็นผู้ต่อรอง/ต่อสู้อยู่กับบรรทัดฐานทางสังคมเรื่อง “ครอบครัว” ด้วยเช่นกัน ขึ้นกับว่า ดาราตกอยู่ในกรอบวาทกรรม “ครอบครัว” ชุดใด เนื่องจากวาทกรรมเป็นตัวกำหนดการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยค้นพบรูปแบบวาทกรรม “ครอบครัว” 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) วาทกรรมชุด “ครอบครัว” ที่ผ่านการแต่งงานและอยู่ด้วยมาระยะเวลาหนึ่ง และมีบุตรด้วยกัน จะมีการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” ภายใต้วาทกรรมชุดหนึ่ง คือมีการให้นิยาม “ครอบครัว” ครบทั้ง 5 ประการตามที่บรรทัดฐานสังคมกำหนด ทำหน้าที่ธำรงรักษามบรรทัดฐานครอบครัวตามที่สังคมกำหนดไว้ทุกประการ 2) วาทกรรมชุด “ครอบครัว” ที่ผ่านการหย่าร้าง จะมีการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” ภายใต้ชุดวาทกรรมของการหย่าร้างที่มีการสื่อสารถึงครอบครัว ซึ่งจะมีสมาชิกภายในครอบครัวที่ประกอบด้วยพ่อ-ลูก หรือแม่-ลูก เท่านั้น ที่เป็นเช่นนั้นเพราะกรอบวาทกรรมชุดการหย่าร้างเป็นตัวกำหนดการสื่อสาร นอกจากนี้แล้วภายใต้วาทกรรมชุดนี้ ดาราจะมีการต่อรอง/ต่อต้านกับนิยามบรรทัดฐานสังคม โดยเฉพาะนิยามเชิงกฎหมาย จะมีการต่อรอง/ต่อต้านมากที่สุด และดาราก็ตกอยู่ภายใต้วาทกรรมชุดนี้ จะให้ความสำคัญกับนิยามเชิงจิตวิทยามากที่สุด และ 3) วาทกรรมชุดคู่รักที่อยู่ในระยะก่อนการสมรส (pre-marriage stage) จะมีการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” หรือการใช้ชีวิตคู่ ภายใต้วาทกรรมชุดความพร้อม ทั้งในด้านวุฒิภาวะ (maturity) และวัยวุฒิ การแต่งงานต้องเกิดจากความพร้อม และมีการต่อรอง/ต่อสู้กับนิยามเชิงกฎหมาย โดยให้ความสำคัญกับนิยามเชิงจิตวิทยา

อาจกล่าวได้ว่า วาทกรรมเป็นตัวกำหนดและวางกรอบในการสื่อสาร และวิธีการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” ดาราประกอบสร้างความหมาย และหน้าที่ “ครอบครัว” ให้เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้ ดาราเป็นผู้ธำรงรักษามบรรทัดฐานเรื่อง “ครอบครัว” แก่สังคม และในขณะเดียวกันดาราก็มีการต่อรอง/ต่อต้าน/ต่อสู้ กับบรรทัดฐานทางสังคม และจะมีการประกอบสร้างความหมายของครอบครัวอย่างโน้น ขึ้นกับว่าดาราคู่นั้น อยู่ภายใต้กรอบวาทกรรมชุดใด

กลยุทธ์การสร้างวาทกรรม “ครอบครัว” ของดาราสื่อ

จากการวิเคราะห์วาทกรรม “ครอบครัว” ของดาราสื่อ ผู้วิจัยพบว่าดาราคู่นั้นมีสูตรสำเร็จ ในการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” ที่เป็นไปตามกฎเกณฑ์และบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้ กฎเกณฑ์ในการสื่อสารถึงครอบครัว “ดาราสื่อ” จะกล่าวโดยเป็นไปตามที่สังคม และบรรทัดฐาน

สังคมกำหนด ดารามีแนวโน้มจะพูดตามที่สังคมกำหนดไว้แล้วทั้งสิ้น (spoken) ซึ่งข้อค้นพบนี้เป็นไปตามที่มอริส แมร์โล-พองตี ได้กล่าวไว้ว่า Spoken word คือการที่มนุษย์ใช้ถ้อยคำ และความหมายต่าง ๆ ตามหลักที่สังคมกำหนดมาให้แล้ว และแม้แต่กับเรื่อง “ครอบครัว” ที่เป็นเรื่องส่วนตัว (private) ดารายังไม่สามารถพูดเองได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่เก่าแก่และมีความสำคัญ เป็นสถาบันที่คงทนที่สุดสถาบันหนึ่งของสังคม และสังคมก็ได้สร้างสถาบันครอบครัวขึ้นเพื่อทำหน้าที่สำคัญหลากหลายประการ ดังนั้นสังคมจึงวางหลักเกณฑ์ วิธีการ และบรรทัดฐาน เกี่ยวกับครอบครัวไว้อย่างมาก ฉะนั้นการกล่าวถึง “ครอบครัว” จึงเป็นเรื่องที่ต้องกล่าวตามที่สังคมกำหนด และต้องเป็นไปตามที่บรรทัดฐานสังคมกำหนดไว้ เพื่อให้ “ครอบครัว” ที่ตนเองประกอบสร้างขึ้นได้รับการยอมรับจากสังคม

เนื่องจากวาทกรรม “ครอบครัว” ชุดต่าง ๆ นั้น เป็นตัวกำหนดการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” ดังนั้นภายใต้กรอบวาทกรรมที่แตกต่างกัน ดาราจะมีการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” ออกสู่พื้นที่สาธารณะแตกต่างกัน และวาทกรรมแต่ละชุดย่อมกำหนดการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” ไว้แล้วทั้งสิ้น สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยค้นพบวาทกรรม “ครอบครัว” 3 รูปแบบ และวาทกรรม “ครอบครัว” แต่ละรูปแบบนั้น จะมีวิธีการสื่อสารเรื่องดังกล่าวออกสู่พื้นที่สาธารณะแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

1. วาทกรรมชุด “ครอบครัว” ที่ผ่านการแต่งงานและอยู่ด้วยมาระยะเวลาหนึ่ง และมีบุตรด้วยกัน จะมีประเด็นการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” ต่อพื้นที่สาธารณะ ดังต่อไปนี้

- ในสถานการณ์ปกติ เรื่องที่จะนำสื่อสารต่อสื่อมวลชน ได้แก่ ประเด็นเรื่องทั่ว ๆ ไปของครอบครัว เช่น สัมพันธภาพภายในครอบครัว หลักในการใช้ชีวิตคู่ กิจกรรมยามว่างในครอบครัว เรื่องเกี่ยวกับลูก หลักในการเลี้ยงลูก การวางแผนอนาคตให้ลูก เป็นต้น

- ในสถานการณ์วิกฤติ ประเด็นที่จะนำมาสื่อสารต่อสื่อมวลชน ได้แก่ ประเด็นเรื่องเตียงหัก//บุคคลที่สาม/นอกใจ สามี/ลูกเป็นเกย์ เป็นต้น

- ประเด็นเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว เนื่องจากดาราคือบุคคลที่อยู่ระหว่างโลกสองส่วน คือ โลกส่วนตัวและโลกสาธารณะ

2. วาทกรรมชุด “ครอบครัว” ที่ผ่านการหย่าร้าง จะมีประเด็นการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” ต่อพื้นที่สาธารณะ ดังต่อไปนี้

- ประเด็นการหย่าร้าง

- ในสถานการณ์ปกติ ได้แก่ ประเด็นเรื่องลูก

- ในสถานการณ์วิกฤติ ประเด็นเรื่องลูก/ลูกเป็นเกย์/ทำตัวเกรง ประเด็นความรักครั้งใหม่ ร้าวฉาน

- ประเด็นการแต่งงานมีครอบครัวใหม่/รักครั้งใหม่

- ประเด็นเรื่องอดีตครอบครัวเมื่อมีคนรักใหม่ โดยวิธีการสื่อสารเพื่อสื่อสารถึงเรื่องดังกล่าว คือการไม่กล่าวถึงเรื่องอดีตคนรักเก่า หรืออดีตสามีเก่า

3. วาทกรรมชุดคู่รักที่อยู่ในระยะก่อนการสมรส (pre-marriage stage) จะมีประเด็นการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” ต่อพื้นที่สาธารณะ ดังต่อไปนี้

- ประเด็นความรัก

- ประเด็นรักร้าง/บุคคลที่สาม

- ประเด็นเรื่องการแต่งงาน

และภายใต้กรอบวาทกรรม “ครอบครัว” และประเด็นการสื่อสารที่แตกต่างกันในแต่ละชุดวาทกรรมนั้น กำหนดให้ดาราามีวิธีการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” ที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามที่มิเชล พูโกต์ได้กล่าวไว้ว่า วาทกรรมถูกสร้างขึ้นภายใต้กฎเกณฑ์ชุดหนึ่ง ๆ ที่แตกต่างกัน โดยใช้กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างความชอบธรรม (legitimization) และกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการสื่อสารให้กับประเด็นการสื่อสารต่าง ๆ ที่ตนเองสื่อสารต่อสื่อมวลชน เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับเรื่องดังกล่าว ซึ่งกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่ดาราใช้ ล้วนแต่ใช้สื่อสารสาธารณะ (public media) เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสาร เพื่อแพร่กระจาย (distribute) วาทกรรม “ครอบครัว” ให้เป็นที่แพร่หลาย เพื่อเป็นการสร้างอำนาจ ความรู้ และความจริงให้กับเรื่องดังกล่าว ดังเช่นที่มิเชล พูโกต์ได้กล่าวไว้ว่า วาทกรรมเป็นมากกว่าภาษาหรือคำพูด แต่วาทกรรมผลิตสิ่งที่เรียกว่าความรู้ โดยอาศัยอำนาจในสังคมเพื่อทำให้วาทกรรมสร้างความรู้และความจริงขึ้นมา เพราะฉะนั้นสิ่งที่คนที่มีอำนาจพูดจึงเป็นความจริงเสมอ และดาราาก็เป็นผู้มีอำนาจในการใช้สื่อสารสาธารณะ จึงอาจกล่าวได้ว่า วาทกรรม “ครอบครัว” ของบุคคลสาธารณะ (public figure) จะทำหน้าที่ก็ต่อเมื่อมีการใช้สื่อสารสาธารณะมาเป็นเครื่องมือและช่องทางในการสื่อสาร สื่อสาธารณะจึงเป็นตัวแปรในการแพร่กระจายความรู้และความจริงเกี่ยวกับสถาบันครอบครัวออกสู่สาธารณชน

และเพราะเหตุใดดาราต้องสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” โดยเป็นไปตามกรอบวาทกรรม “ครอบครัว” ชุดต่าง ๆ นั้น คำตอบอาจเป็นไปได้ว่าวาทกรรมเป็นผู้ใช้มนุษย์ และในขณะเดียวกันดาราเอง คือคนที่มีชื่อเสียงจากการเป็นคนดัง ซึ่งชื่อเสียงที่ได้มานั้น เกิดจากการได้รับการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน ลักษณะของชื่อเสียง หมายถึงการเป็นที่รู้จักของผู้อื่นในทางที่ดี เป็นที่น่าชื่นชม ทำให้ผู้คนรับรู้เกิดความนิยมชมชอบ โดยจะไม่รวมไปถึงการถูกเสนอข่าวในทางลบ

และในทางเข้าใจ และวิธีการในสร้างควมมีชื่อเสียงนั้น เกิดขึ้นโดยมีสื่อมวลชนเป็นช่องทางที่สำคัญ อาจกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนคือตัวกลางในการสร้างภาพลักษณ์ให้ดารา ทำให้ดาราเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายและกว้างขวางต่อสาธารณชน และในขณะเดียวกันก็จะมีการโจมตีชื่อเสียงและภาพลักษณ์เหล่านี้ด้วย ดังนั้น ดาราถูกทำให้ต้องพุดภายในกรอบวาทกรรม “ครอบครัว” ที่บรรทัดฐานสังคมกำหนดไว้ เพื่อรักษาไว้ซึ่งชื่อเสียง และภาพลักษณ์ของตนเองเอาไว้ เนื่องจากการที่จะเป็นผู้มีชื่อเสียงได้ต้องขึ้นกับภาพพจน์ที่ต้องเป็นไป ภายใต้กรอบวิธีคิดหลักของสังคมและวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะทั่วไป

งานวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงนิยาม หน้าที่ ประเภท/สมาชิกใน “ครอบครัว” ของดารา ตลอดจนหลักการและวิธีการในการธำรงรักษาสถาบันครอบครัวให้คงอยู่อย่างยาวนาน เพื่อเป็นประโยชน์แก่คนในสังคมที่สามารถนำความรู้นี้ไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตครอบครัว และทำให้คนในสังคมเข้าใจถึงสถานะของบุคคลสาธารณะ เช่น ดารา ว่าเป็นบุคคลที่อยู่ภายใต้กรอบ กฎเกณฑ์ และบรรทัดฐานของสังคมที่มากกว่าบุคคลอื่น ๆ ในสังคม จนบางครั้งทำให้ดาราต้องดำเนินชีวิตอยู่ภายใต้ความกดดันและความคาดหวังของสังคม งานวิจัยชิ้นนี้ทำให้เราทราบว่าดาราก็มีวิถีชีวิตที่เหมือนคนธรรมดาทั่วไปในสังคม ที่ย่อมจะทำผิดพลาดกันได้ และมีการดำเนินชีวิตครอบครัวที่เป็นไปตามบรรทัดฐานสังคมกำหนด ซึ่งเป็นบรรทัดฐานชุดเดียวกันกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม แต่อาจมีความคาดหวังจากบุคคลในสังคมในการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนในสังคม จึงทำให้ดาราเกิดการผิดวาทกรรม “ครอบครัว” ให้เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด เพื่อรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของตนเองไว้

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิเคราะห์วาทกรรม “ครอบครัว” ดารา โดยผ่านดารา 8 คน 4 คู่ ซึ่งมีลักษณะครอบครัวแบบครอบครัวผ่านการสมรสและมีบุตรแล้ว จำนวน 2 ครอบครัว ครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง และคู่สุดท้ายมีลักษณะของความเป็นคู่รักที่มีแนวโน้มที่อาจจะแต่งงานกันในอนาคต และจากการศึกษาวิเคราะห์ ทำให้เราได้ข้อสรุปต่าง ๆ ที่เป็นเสมือนตัวแทนของสังคม แต่ยังไม่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์วาทกรรม “ครอบครัว” ของครอบครัวที่ผ่านการสมรสโดยที่ยังไม่มีบุตร และครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้างซึ่งไม่มีบุตร ว่าลักษณะ “ครอบครัว” ดังที่กล่าว

มาจะมีวิธีการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” อย่างไร เหมือนหรือต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้

2. ในกรณีที่ดาราที่มีชีวิตเป็นบุคคลธรรมดาที่ไม่ใช่บุคคลสาธารณะ ดาราเหล่านี้มีวิธีการประกอบสร้างความหมายของครอบครัวอย่างไร จะมีความเหมือนหรือแตกต่างจากนิยาม “ครอบครัว” ของดาราที่มีสถานะเป็นบุคคลสาธารณะทั้งสองฝ่าย

3. งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิเคราะห์วาทกรรม “ครอบครัว” โดยมุ่งเน้นศึกษา “ครอบครัว” ในส่วนของความหมาย หน้าที่ โครงสร้าง/ประเภท/สมาชิก เน้นการศึกษาความหมาย (meaning) ของ “ครอบครัว” ซึ่งยังคงมีประเด็นอื่น ๆ เกี่ยวกับ “ครอบครัว” เช่น การสื่อสารภายในครอบครัว เป็นต้นที่น่าสนใจที่จะทำการศึกษาต่อไปในอนาคต

4. งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิเคราะห์วาทกรรม “ครอบครัว” จากตัวบท แต่ยังไม่ได้ทำการศึกษาวาทกรรมในส่วนของผู้รับสารกับวาทกรรม “ครอบครัว” ที่ดาราผลิตและเผยแพร่ออกไป